ТАХАН-СОВЕТСКИ КОНСТИТУЦЕ ДИ

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СердалО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН («СВЕТ»)

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деноз • КХАЬРА, 5 декабрь 1973 шу. • № 144 (5403). • Мах 2 кеп.

ГАЗЕТАШТА—ДЕЗА СОВГІАТАШ

30 ноябре Грозне, КПСС Нохч-Гіалгіай обкома политически дешара Цlагlа партийни, советски, общественни организацеи, кепаЬолзоп болхлой торжественни собрани хилар республикански «Ленинан некъан» «Сердалоп» га. эсташ эрадалнна шовзткъе итт шу дизара хетаьв.

Собрани хьайийлар парте областной комитета шоллагlча секретара М. Ш. Баматриеева. Массава разза а волаш торжественни собрани дакъа лаьцарашбрани президиуме херкар КПСС ЦК Генеральни секретарь Леонид Ильич Брежнев кертерне вола Советски Союза Коммунистически партеленински Центральни Комитета Политбюро.

Локхаш марш а йолаш залехьчуяьь республикански газетий байракхаш. Царна уллуб ба «Ленинан некъан» «Сердалоп» реакцеи болхлой.

Трибуна тlа ва КПСС Нохч-Гіалгіай обкома хьалхара секретарь С. С. Апряткин. Цо аьлар, газеташ-юбилярш хьалхлар йоккха политически событи яр Октябрьски социалистически революцин эрадалеча шоай йолуьу ца хинна нохчийн гlалгlайн вазаре. Йоккха сийле хьалхар «Ленинан некъан» «Сердалоп» газеташ ка — цар шоай къамий меттала наха юкъе дихьар баьлъола парте дош, областной партийни организаце денале гlоьнча а хинна дlаэтгар уж керда захар бальян долаш газетан коллективе хьовсаме. Газетий коллективаша партийни, советски организаша денале новкъосташ ду республика къхьегамкой парте XXIV съеьда исторически решенеш, иЬслаrlча патилетка планаш гlлайна социалистически дешараш хьокъашдара зарцаrlбоьлаш.

Торжественни собране хинна раша чlоагlта тlоаран дегте С. С. Апряткина республикански газеташа «Ленинан некъан» «Сердалонеи» Нохч-Гіалгіай АССР къхьегамхоша коммунистически кхетам балара, боахамен культуран гlиреан хьалдара декхаран хьоачашдара лоаттабева къовсам уж оарцаrlбахара гlулакха бе-кате болх барах «Знак Почета» axa орденаш аларах дола СССР Лакхехьарчи Совета Президиума Указаш lодешш. Цо шинна газета байракхаш тlа дlаrlаехкар орденаш. Цул тlехьаrlа С. С. Апряткина lодийшар шинна а республикански газетий шовзткъе итт шу дизарца а царна деза пачахьалкхен совгlаташ далардо а дуьзденна КПСС областной комитето, Нохч-Гіалгіай АССР Лакхехьарчи Совета Президиумо, республика Министрий Совето дайта моаршалаш, тlаьта редакцей коллективаша, газетий бюллетенаш йотташкарчи корреспондентанеи, берригача газет дешараша доккхий толамаш дахар ловш ловша а баьккхар.

Журналисташа Сийлен грамоташ алараз дола Нохч-Гіалгіай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш lодена доош лу Лакхехьарча Совета Президиума секретара Г. Б. Склокина. Журналисташа Сийлен грамоташ дlеаЬар республика Лакхехьарча Совета Президиума председателя Х. Х. Бокова.

«Ленинан некъан» «Сердалонеи» доккхий совгlаташ далардо Коммунистически хинна нохчийн гlалгlайн партеен Советски правительствеи баркал аьлар газетий редакторааша Б. Г. Габисовеи Т. А. Тебоевеи. Дlаэ йодача хана республика кхьаьх гамхоита коммунистически кхетам балара, царе хьалхинна тептара доккхий декхаран кхоачашдар ра редакцей коллективаша, цар авторски активо низ ца кхобеш болх бергхилараз тешам а белар.

«Ленинан некъан» «Сердалон» газетий ах бlаь шу дизарах доклад ййр КПСС Нохч-Гіалгіай обкома секретара М. О. Бузуртанова. Шовзткъен итт шера ку газеташа хьаЬенаца наькъе, — аьлар — къаьстча хьагlйт Коммунистически царе эламгача къамий чlоагlта йоакхо елга а ленински къамий гlалгlайн политика толар а. 1923 шера 23 апреле аралъар РКП(б) Чеченгlорийн Нохчий обкомера.

(Йистеделар 3-ча оагlо тlа).

КЕРТТЕРА ЗАКОН

СССР Конституци советски наьха вахара керттера закон дв. 1936 шера деноз хlара шера 5-гlа декабрь вай деззу дуьйен тlа эстара демократически йолча советски Конституци Ди.

Уьк шера 5-гlа декабрь — СССР Конституче Ди белгалдаккха КПСС XXIV съеьда исторически решенеш кхоачашдара, пятилетка кхоалагlча, хоалам6ева шера заданеш толаме, хаиел хьаьхха чакхъвахара тlехьа дерригача хlлакхо хьовсаме лоаттабева хьале.

Социалистически демократи хlдаланза юкъаенна и советски общества материальни духовни вахарна. Из дегlаьрго сихьо экономически духовни прогресс. Общества гlулакхаш чакхдоахача дуккхача наха дакъа лацаро вай пачахьалкхенна торо лу йолаш йолча закономерностех биззагlа пайда а эцаш керда строй хьалъе, боахам дегlаболабе, хlлакъа материальни духовни хьашташ кхоЬеанде.

Социалистически демократи эргайоахаш тоаяра гlулакх дlахьош да общественни паччахьалкхен вахара дерригача доакъошка. Миллионаш боачч къахьегамхоша болх бу къахьегамхой депутатий Советаша, Депутеташ боллхой ахархой классий, социальни группаЬ виккалаш ба. Халкъо кержаршта юкъе ба промышленноста, юрта боахама. гlишлошъечара, транспортера боллхой, lиламай культуран, унахьiено лоразрез, просвещенеи виккалаш, тlема гlулакхаш дераш, партийни советски органий боллхой. Из къаьста гуш да вай автономни республика моттигерча Советашца хьежача. 9139 депутата юкъе шовзткъе пхиъ процентаЬ духхарlа боллхой, дицлагlа дакъа гарга колхозхой ба. Депутеташта юкъе тхьаьн пхиЬта соагlа къаьнй виккалаш, шовзткъен пхиЬта процентаЬ духхарlа нохчий, цхьаЬта процентаЬ духхарlа гlалгlай, ворх вахарн ййхьк йхьаЬта процентаЬ духхарlа гlалгlай, йчъ вахарн йух ййхьк йхьаЬ. Вай республика депутеташта юкъе ба коммунистаин партен бlаьнарашн, боллхойн предприяте, колхоза кулгалхо, бежа lу. мехьалыттахо, токарь, лор, культура боллхо, кьона а ха яха а бола наь.

Царна юкъе ба массане а сийлеши лоархlаши бола Социалистически Къахьегама Турпалаи, «Назрановский» совхоза доярка Барахоева Лемка, «Шелковский» совхоза вокххагlйола жа lу Эсмуэмбетов Нурди, «Экажевский» совхоза звеньевой Албогачиев Ахмат1а, номер йиъ йолчу гlишлой-монтажни бригада бригадир Хаджиев Шамсудин, Нохч-Гіалгіай паччахьалкхен университета студентка Дзаурова Тамара, республикански больница керттера лор Миронова Нина, ящита кхы дукхахарш.

Вай строй демократин къаьста гуш я общественни организацеи балка юкъе миллионаш болх бо наха дакъа лоацаш хилларна. Хlара советски сага бокъо я паччахьалкхен юкъара, ше вахача республика, областа, района, юрта захара гlулакхаш дуьйена дакъа лаца.

"Владимир Ильич Ленина яхьа: «Коллективни опыто мара, миллионий опыто мара цу хьаьхьехь, гlоргlамбеш ца дезар аргlам, алхха ма вай гlулакха, социализм хьалъера гlулакха тоьам болаш ян е ха хьаЬтаккхаячаьна помешкний обществе а капиталистически обществе а истори дахьа бlаьш, бlаьш эзарш болча доза деш хинначар оншт. Вай яхьа де дин ц, яхьана лелаеча опытаех, миллионаш болча къахьегамхой опытах кор гlоргlитлга вай лерхlандаь»

Советски Союза Коммунистически парте пахалдаш йохкхо ю социалистически демократи эргайоахаш тоаяра. Тlехьарна шеранга, хьалъа Iаьлла органий СССР союзни а автономни а республикай, городий, юртий Советий бокъонаш шеръера дуьхь духха законаш тlаийлаш. Царех да Советий депутата статусах дола закон. Цу тlа белгалъяьй нар бокъонаши декхарни хlаьта шитта белгалдаь да хlалъо хержачар хьакъехьа кулгалдеш болчар леладе деза гlулакхаш.

Массазара комиссеи духхарlа вlашагlйохкаро, цар болх керттlа вlашт1ехьбахкхаро депутаташта торо лу духхарlа дешаш кьестаде. исполнительни органий балхара кlоагlарlа хьажа.

Вай республике айпи шинтlелаrlа моттигерча Советий 1429 массаза ра комисс парца, кьъвеоагlа ворхl эзар гаргга депутат. Уж кастката вlашагlбеттаду шоай харжаршша, шоаш бечча балха отчеташ ю царна хьалхашка.

Советски социалистически демократе дерригача дуненна хьалхашка lIаьхьехад ше буржуазни дуненна кхаЬйнарш. Цо йолаш йолаш хlара член кортамукъа а волаш къаьста йиш йолаш хиларна, къалнаьх а маlача наьха а бокъонаш цхьаьтарра хиларна, Социалистически демократи ше кьиъчера тlех хилар ницца хьаьхьехь а берригача наьха дешаш бокъо хилар ахайкадаь ца Iеш денна декхарийна хилар закон я дь дlаотталарна.

Хлъхь дахара хьа тоалар вай парте шиЬ керттера декхар лоархl. Дlадахаяь пятилетка шин шера 34 миллион гаргга сага гlатехьа алапеш, пенсеш, стипендеш, бахача наха тlабоаш пайда 6,4 процент соагlа бьаьнаб, боллхойн гlулакхерча наьхеи юкъерча балха алапи 6,8 процент лакъденнад, колхозхой къаьстгамах лур — 9,5 процент.

Москве хиннача машар безача нисий Дерригlунеи конгресс е КПСС Центральни Комитета Генеральни секретара новкъостча Л. И. Брежнева маалларна хха, шера бакъа балха хьалхе а яьча итогаша хьаЬокхачох тешшаме ала йиш я вай КПСС XXIV съездо оттадаь керттера декхаран кхоачашдаь хургдолга.

Вай Дахе яйслагlча пятилетка дицлагlча шера йоаЬлаш латт, Цlахьклаш шеко ян КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъча советски хлъхь кхы тlа керда толамаш доахаргхилара.

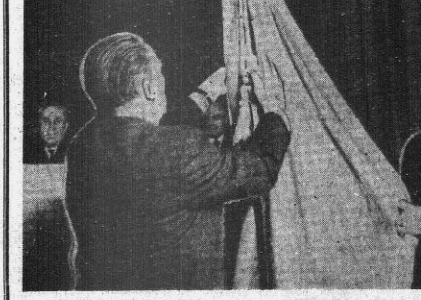

СУРТА ТIА: орден байракхаш дlайоллаш ва КПСС Нохч - Гlалгlай обкома хьалхара секретарь С. С. Апряткин. В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

КПСС НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА XIII ПЛЕНУМ

РЕСПУБЛИКЕ БАХАЧА НАХА КОММУНИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ БАЛАРА ПАРТИЙНИ ЙОАКХО ЯР

Республике бахача наха дуьй бола идейно - политически, интернационалын, атеистически кхетам чlоагlбара, кадраша бу болх тоабара, боахамн культурен дегlа-кхувлар духьа дечь кулгала бодрам лаккбара дахьъечча областной партийни организаце декхарий хьакъехьара парте иттлагlча пленума соноан хоачашбара лелам дола дош дуьйшш КПСС Нохч - Гlалгlай обкома кхойт талагlа пленум хилар 1973 шера 27 ноябре город Грозне.

Пленуме доклад ййр парте обкома хьалъара секретара С. Ц. Апряткина.

Докладан льяьа йоЬлеанача пренешка дакъа лаьцар КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара Н. Я. Праненьке, КПСС Назрановски райкома хьалхарча секретара С. М. Бекова, Шелковской района «Шелковский» совхоза жа lуй бригада бригадира, Социалистически Къахьегама Турпала Н. А. Эсмуэмбетова, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председателя хlара Х. Х. Бокова, Нохч -Гlалгlай совхозий производственни объединенне начальника Д. Г. Заигдеева, Нохч - Гlалгlай истореь, метта, литература Iилма - тохкама института директора С. А. Сангараева, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета председателя хlара Лакхехьарча заместителя С. Н. Кожуховаке, КПСС обкома секретара М. О. Бузуртанова, Нохч - Гlалгlай АССР хlалъа тlаьхьожама комитета председателя Р. А. Саламовас, Нохч - Гlалгlай АССР прокуратура прокурора А. Н. Смирнова, КПСС Урус-Мартановски районна хьалхарчу секретара А. Д. Кагерманова, республикански «Сердало» газета редактора Т. А. Тебоева, КПСС обкома школаргlча секретара М. Ш. Баматриеева, обкомпрофсоюз председателя О. С. Беляева. Нохч - Гlалгlай АССР просвещене министра М. У. Умарова. КПСС Сунженски районна хьалхарча секретара Г. Г. Самарске, Малгобекски горисполкома председателя К. Т. Яндиева.

Докладчиъа а пренешка къамалаш дадраша а белгалдаьккхар. КПСС обкома иттлагlча пленум хиненача тlехьагlа дlабахьа бархl бетта республикерчн партийни организацеша республике бохача наха дуьй бола идейно-политически, интернационалын, атеистически кхетам чlоагlбара, кадрашара болх тоабара, казарашара культурен дегlакхувлар духьа дечь кулгала боам лаьцар дакъа белгалдаьра болх баь хлар.

Парте XXIV съеьда решенеш, ййслагlча пятилетка задаеш кхоачашъяр духьа керригача хлъхь къовсам хоачашдеш да, аьна. Къамаи доход цу шерашка 16, 4 процент дlоккхагlа гlулакхаш хиннаб. Доккхий толамаш дахьал хлъхь бохача дерригача доакъошо дегlадоаладеча: Уьк шера планагlа 5,8 процент дуккхагlа хьае - лаьцlа хинна промышленни продукци нтт бетта 7,4 процент дуккхагlа хьаьй.

Уьк шера эгтара лаьцагlа кхебаЬ хьувкъан- Мехка гулдаьй 215 миллион тонн ялат, 7,6 миллион тонн- боамбн - бедал, 82 миллион тонн цекара свекла. Бахача наха га кхоачаргья ворхl миллион керда квартираш, дуккха школаш, больницаш, кхыйола культурно - бытовой объекташ.

Пленуме дакъа лаьцарашбелгалдаьккхар, кхо орден дедаеча Нохч - Гlалгlай АССР къалегамхоша вай мехкарча дерригача хлъкъашца цхьана массова разза волаш цхьабол а ю, йиъза хьа а йолаш Коммунистически партен турен врахьарен политика, хьакхайкалу маьрша дахен къахьегеи шоашта тора ялярах ленински Центральни Комитета, ЦК Политбюрона шоай оала дег тlара баркал, хlоарга кхетаду, са ца хlодеш хьега ма, коммунизма материально - технически база хьаьяра программа кхоачашъяр духьа тlагlерта оаттабу къовсам КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъеча доза хоадамбоалаш дола дакъа хилар.

Парте обкома иттлагlча пленума ма цамен кхоачашбара республика партийни.

советски, профсоюзни комсомольски организацеи балха еш боле керттера уйла тlаерзаш хьоаьстамга йиеа проллемаш къоастаяа, республике бахача наха коммунистически кхетам бараара берригача болх чlоагlбара.

Парте областной комитета бюро вlашт1ехьбахкхаш КГСС обкома иттлагlча пленума соноан тlа белгалдаь хинна декхарш коммунистаин берригача къахьегамхоша, цларга дlабобзийтlагlа, Цу юкъаrlа хиннача партийни кагиетий пленумашка, актива республикански собранеишка, партийни, профсоюзни, комсомольски собранеишка критически анализ яьй республика экономика, культура дегlаболабара дакъъерча гlулакхий. цlеккхетта къаьчалахьал йцlейно - кхетама балха тlареи кадраша бечча балха тlареи цхоачамбабарашн, кхоачамбабарашна теркала ца деш сарашн дlалатара тlаделарадаь хьала гlулакхаш белгалдаьд. Цо новкъосташ даьа къахьегамхой политически къахьегаман хьинан айдара принципиальни критики самокритикен йойлаярга, массе тайпарча гlалате мел долча хlамашна лоаттабу къовсам чlоагlбара-

Керттера низ тlабахийта хиннаб парте обкомо, горкомаша, райкомаша, юкъъаьнарча партийни организацеша, кийчъь хинна меропритеи хоачашъе тlахьожам лоаттабела вlашт1ехьбахкхара. Соноан хоачашбарал дола деншаи кест-кеста дийнад КПСС обкома, парте городской районни комитетий бюрой заседанеишка, дукхагlйолча юкъъаьнарча партогранизацеша.

Августе — сентябре хиннача КПСС горкомаи горкомий райкомийн пленумашка хьалхара итоган яьй КПСС обкома иттлагlча пленума соцам - мишта хоачашбу хьожеш, кхы тlа а гlулакхаш белгалдаьд. Цо йолаш йолаш - кхетама болх, кадрашцара болх чlоагlбарал бозхама гlулакхаш тоаяра.

Цlеккхетта хоачамбабарашн дlадаларш организацеша, политически, боахама балха боарам дlахо лаккбара областной партийни организацеча хьаддача декхара новкъостаб ду парте Центральни Комитето. Российски Федераце Министрий Совето белгалдаьд республика экономикен Центральни Комитета, ЦК Политбюрона шоай оала дег тlара баркал, хlоарга кхетаду, са ца хlодеш хьега ма, коммунизма материально - технически база хьама тайп - тайнара доакъош дегlадоаладеча новкъостаб ду духхарlа духьа тlагlерта оаттабу къовсам КПСС XXIV съезда решенеш министерствашен ведомствашен.

Пленуме доакъаьнхоша къастта белгалдоахар, дlаэзлуьу тlехьагlа а берригача организаторски политически-балха боарам кхы а лаккагlа айбара, боахамн культурен дегlаболабара духьа деш дола партийни организацеша КПСС XXIV съездо дlадийкарашка, тахьанарча дено дlадехараша хьежжа тоадара, дlаэо эргадахара из тlаберзабара партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацей, боахама органий низан кlезига гlадахийта дезарг ца хlар.

КПСС обкома иттлагlча пленум хиннача, тlеЬагlа балха бакъо тешад ду пленумо дlадийкарий хьакъеьча дуккхача партийнн организацеша нийса выполаш ца хи дарца. идеологически балхара гlулакхаш дакъа хийца, къахьегаъстача участкашка из тесса битар дlадахькха, идейно кхетама боллхой моттигерча хьалашца башкхолнашца, боахамн культурен дегlажлуьара декхарашца айхха буьза уж яьна хьара.

Идеологически болх гlоаЬара дешаш массе оагlоархьара дlадаьд ух шера май бетта хиннача республикански партийни актива собранеша. Пленуме хьалхинча сотавенна. Пленуме хьалхинча сотавенна. Пленуме хьалхинча сотавенна

КПСС НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА XIII ПЛЕНУМ

РЕСПУБЛИКЕ БАХАЧА НАХА КОММУНИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ БАЛАРА ПАРТИЙНИ ЙОАККХО ЯР

(Йистеделлар. Доллалур 1-ча оагІо тІа).

Нацыонализма гІулаккхан юкъедуллаш хилар бакъвол долаш дац ишшта кхъхьегамошта интернационализма кхетам болара дакъе юкъенценкхетта кхоачамбонаваран хьар а.

Уж дерриге хІамаш терхьал а деш, областной партийни организацие кІезига уйла тІаэхьйтаяш интернационализма кхетам болара дакъе Союзе правлене писателлаш юкъе, критикех самокритикех кІезига дегІаюьул, литературно-художественни произведенеш шиъ ехьа актуальность терхьал а ца еш тематически лостаман идейно-художественни доаррІаман зенне хуттІолаш кепесташ араяхара Пленумаль шиъ уйла.

Цу хьалхиа доккхача дакъе лоллу идейно - кхетамо болх бара, парте обкома иттаІгІа пленумо хьахьашка оттадаь декларации хоачамбаран дакъехьа гІулакхан кхоачамбаран лаьхьара гІаьнна гІаьнна гІаьнна ларъе уж а цу тайпара а хоачамбоаларан па кхача творчески организацие а, белгалла йьча, хуложинаш Союз Мосрен писателлаш юкъенна шоай произведеленеша хІинз а кийчьйьн халкъий достагІалга. интернациональни атеистически кхетам балар дуьхьа тІехьабоаларан хІинз.

Творчески Союзий балха тІа дуьхьа хоачамбоаларан хІинз бахьан да творчески интеллигенцина доагІар дизза хьадехаргдолчен шиъ произведенеш декхар кхочашдаран из тІеэрзарбелла, халкъа пайдехь произведеш хьара гІулакха партенен халкъан хьахьашка бекткоман кетаргболна уйланна кхетам болара дешнаш партийни организацен кІезига хьожан хилар. Пленумо КПСС Грозненски горнома, Ленински районо дІахІитта творчески юзий партийни организацита деш долла кулгал диика тоьдинза дарг па хилар.

Пленуме мадарра, дийцар атеистически пропаганда чІогІаргьа хьахьегаш. ДукхагІа а, Ма хьегІа ца ма эъ, национальчески элементаша шоай национальчески идейлгаи массаза а дин дехка юкъе хьуланаш хьуьсанна хилларан, шоай национальни традицеш, ма-язъдыл К. Маркса, — къамат санна, дийна барий хьоькъаза — цІоцІ бен дац» (К. Маркс и Ф. Энгельс. Соч. т. 8, оагІ. 111).

КПСС обкома иттаІгІа пленумо дІадийхараш хоачамбоаларан чакхдолуш гІулакхехьа бахьан дан ма-хиларан кІезиг-дукхагІа доккхенна дац братствайн сектайн хІинз, дика кІезиг-дукхагІа чоа иттаІгІа доккха зулам доалаш хІинз. Бакъде доагІа, уж шиъ пора гІулакхан дІадахара доалаш ма хІама карагІдаьвнаш па хиннад. ДукхагІа пайдехь организацина хІинз а ду тайпара гІулакхан леладен йолу хІара моттиг маярра къоастеерйолен общественносто бехке-ворбоел хьал шІаттІехьдаьккхадан.

Хьаьта доккхача дакъе пшина ихетале дезаш да цхьаболча райо-нашка (Шалински, Урус-Мартановски, Малгобеки, Беленски) пиирача замах ихеделга тайп-тайпара во гІулакхан леладен. бусалба шоай тоабашо шоай гІулакхан хийца чакхлоачаш моттигаш хьакар-Хіара а моттигаш а гІо-лечьеш кхъсачкъаьстача дезалашта ихетале пшина тІагІолла моастагІал леладен. Пхьеначта тІагІолла моастагІал леладен чакхдолуш хІинз а гІулакхехь хьайолаяьча, цхьаьна хІинз уж дакъа хІинз моттиг маярра къоастеерйолен общественносто бехке-ворбоел хьал шІаттІехьдаьккхадан.

Хьаьта доккхача дакъе пшина ихетале дезаш да цхьаболча райо-нашка (Шалински, Урус-Мартановски, Малгобеки, Беленски) пиирача замах ихеделга тайп-тайпара во гІулакхан леладен. бусалба шоай тоабашо шоай гІулакхан хийца чакхлоачаш моттигаш хьакар-Хіара а моттигаш а гІо-лечьеш кхъсачкъаьстача дезалашта ихетале пшина тІагІолла моастагІал леладен. Пхьеначта тІагІолла моастагІал леладен чакхдолуш хІинз а гІулакхехь хьайолаяьча, цхьаьна хІинз уж дакъа хІинз моттиг маярра къоастеерйолен общественносто бехке-ворбоел хьал шІаттІехьдаьккхадан.

Пленуме ира, принципиальни критика йир исторе, метта, литературе Ишма-тохкама института, наччалькхен университетера, хІара тура министерствен цуьа учреждевештел. республика Министрий Совете вІашагІелларча, керда обкомаш юкъеъкхъьара Совете обкома советски граждански обрІазш мела кийчьйьрачи республике бахача нохка бата юкъе уж кІезига кокъе кхъьлларга.

Республикерча кхъьегамхоша коммунистически кхетам балара кІезига за дац кераста дьно а. МоллагІча кІыча дино а санна, цо лоаттаяь кІезигамой общественно-политически кхъьегамен хьинар, новкъара цо маркснстско-ленински мировоззрени, идейни тешам хьакъийтар. Керста дІа кхайкабераца шкъаза кхоачам бан кьыметтел дьи культех дола' советски законодательство кхоачаш па лаьа гиччалка тІалхьамашан дерах а.

Республике бахача наха юкъе беча атеистически балха дакъе пленумо могадар уьк дешаьта уйла тІайохийтйар.

КПСС обкома пленумо ишта ира критика йир наха коммунистически кхетам балара дакъе бокхха-ча лоархІаме тІла есаи болна культурни, нравственни цуьа учрежделенаш гІулакхашта. Культура дукхаха учрежделенаш бокхха-ча лоархІаме тІла есаи болна культурни, нравственни цуьа учрежделенаш гІулакхашта. Культура дукхаха учрежделенаш бухьахаргда болна дола бокхха диика тоабинза барг па хиннад. Пленумо кхетам болна дола

ВАЙ КОНСТИТУЦИ—ДУНЕН ТІА ЭГГАРА ДЕМОКРАТИЧНЕГІА

АЗ БАРКАЛ ОАЛ СОВЕТСКИ ІАЬДАЛА

Берригача советски наха сапна са дезаво а таханаи деллу СССР Конституци Де—5 декабр. Дешаделла, бохх бе. салгІа, кхиьдраята берригача наха цхьатарра бокъо енна Советски Конституце. ХІаьта божхийча наьха. ШиттаІ цамогаш бирий тахаллаш бохх баьб хаьдоагІа Советски Іаьдал. Се цареспаІ хиларя тарра тхьамсарея Коммунистически партена, Советски Іаьдала дог тІера барзкал оагІур дезде лоь сона а таханаро цІей.

64 шу даьннаа са. 27 шера колхозе, совхозе, торговле, леспромхозе, культмасаи бохх баьб хаьХІаьта 1956 шера шахте балха волаш цамогаш а хинна шоллагІча грунпах нивалиралла оттавараш пенси ьжожадир сона. ШУ хана деза ХІара бетта цІаргІа хьа а дайн 60 сом хьалу.

Вожжача сага, моГаш лорашчоь шиття божхача лоархІаме дечий эшпача хана мах божиаш лорашчоь хиларг Моггаш ваш аьнна хоам бича цІаргІа хьавоагІа сона лор. Цо молхаш язъю, нагахь санна вужане песе больнине Іо а вужанийй дерба ду.

Цу тайпара масалаш дужкха доллалде ёниш яр со санна болча бохкхийча наьха Советски Конституце бокъонех еча йожкхох. Уж вай бар санна болча халкъе Іаьдал латтача мехка мара ялха ёниш йоллаш хІаманаи дац. Хіана аьчча со санна паччахьалхенаро Іалашбеш миллионаш нах ба вай мехка. Цудухьа аз дожкхал ду сай Конституцуех

Х. ГАЛАЕВ,
пенсионер.

ДЕРРИГА ВАХАР—КАГИРХОЙ КХЕТАБАРА

Вай Конституцех хІара соетски сага бокъо а деш. Дешашца дІаала ёниш йоазаш бокхъ ба ду бокъон лоархІам халкъий культура лакхъара, къаьстта нохчийн ГІалгІайн санна цхьаьккха а дешарш йоазуьш доацаш паччахьа Іаьдало тоІадаь боадоне доаккхаьлъа хІамангара къаманата. Хіана аьлча из бокъон биааз вахар чакхъяккхар бахьан долаш ах бІаь совгІа шера дерригача советски хьалхъара цхьана дуне тІа эттара лакхагІча лагІа тІа кхача горгІ хиннад стаціГІалгІайнан кхъяьсгарчий дешара, культура, ГІилма карадерзадара, вахар эргадаккхара.

Грозиерча № 4 долча берий цІагІа сона цхьана воспитателлала болх беш я Анна Викторовна Лопоза. Коллективе лоархІаш а сий деш а я из. 25 шу да по хьехар-кочуи болх бу. Царех цхьаьтта шера тха берий цІагІа воспитателе болх а лелабу цо. Къонаваргна гІо деш, царна шиг гоазал дІалуш хиларца йбаз из тхо долчд.

Къаьстта бохкхаеллаш дегагІеозалца дуьш цо ше хьийха берий цІагІа-ра эрабашиача дешархоех.

— Шоллагіча классера дена да Іомабаь 1968 шера бархІ класс чакхъьккха ба дукккабараш, — дуьш цо. — Оаха вІаши къкхеташ изду. Хіанд уж кхийина болхашка боаш а, Советски Эскаре гІулакх деш а ба. Сона а дерригача берий цІагІа дуккабезаш хиннараюта юкъе ба Ленинградера политехникумехь чаьх а яьккха болх беш вола Одесмерч Вахх, Херсонера Мореходни учлище чакх а яьккха гьавна лелача кемай штурман вола Магомадов Юсеп, вай недучилище чакхъьккха воспитатель йола Люда Адонъена, медшкола а яьккха лорий болх беш йола Оля Кукуляева, гІишлонкой бола Іарбы а Лариса а Магомадоагіар, Братски ГЭС воВара болх беш йола Таня Бугакова, ишттаъ кхы дуккхабараш а. Советски Конституце шоашта деша енначу бокъонах цар ийца пайда ба из.

М. ДАЛИЕВА,
Грозиерча № 4 болча берий цІен воспитатель.

ДАЬХЕ ЛОРАЕШ

Даьхенна воІагара доагІа дехкар дІаалаа Советски Эскаре гІулакх ас воагІаш со болх бен вар Волгоградски областе 1727 ахтоколонне. Со эскаре гІулакх де дІаводаьвелча ёона чІоагІа накъа-лаьлар боккхагІболча новкъостаца къаьсгаергахь производственни лисциплина болиш хиларя хьалхе-хьъ дъь хьехамаш, цар дьь новкъостал. ХІаьта со эскаре гІулакх де воагІача хана сона пар тІаделлар Дьаьхе лорараре дика Іомалуьгга, техника дика карверзелгга, халлаяца политически сакхетам лаккабеш хулга. Вай турпала город Волгоград хьал лаьцца мишта доральй, уж фашистаца! мишта майра дуьхьала лаьттаб диц ма далийталъхь, йоазар нар сога.

Сона цІакхха а диплаш цаз сайна тІадиала декъар, из кхочачиала-ра сай ший з ха а па ткхоеш хьаВоагІа со.

Хала дар сона кхъьяьна тІяма техника боаш, из-лелоп хозергдолаш Іомавала. Сона доккха новкъостал дир техника дика йоазаш болча воспара Агаурова, сержанта Сенчугова, кхичар. Нкакъала дар физически подготовка еча заяа. Дагадоагіа сона новкъостаца кхоссавала се мишта Іомарно.

Хіанз, хоош малдарз, тІяма техника тІа воалаеш. Из-лелоп лорера дукха къаьсгера, ха йоаре еза- ХІаьта техника дика йоазар-га хьежжа марз дязза кхочачендулургдан вай хана Даьхе лорарга дехкан. Цхуьнга мамотта диакъа йоазаш гІерт тха отделене бІухой тІяма техника.

Аз командан еш йолча отделене «Техника отделение» яа ба яьккхай. Тха бІухой портретан тІяма кибчбалара а политически кхетам лаккабара а отдичиеннан хиларг тарра "Ленинеи" ІаІа къаьлтех доахх. Къьстта дика бІухой. новкъосташа ешшача гІо де кийча бина бІухой хиларах тарра са белгалбаха безам ба сай новкъостий сержанта Гуляев, Андрюшенко, ЗламагІиода сержант Михайлов.

ГАЗЕТАШТА—ДЕЗА СОВГІАТАШ

(Йистеёоалар. Дапапур 1-ча оагІо тІа).

ревкомен органа — «Советски автономни Нохчеле» ялача газета хьалхара номер. Цун ларда тІа ЗламагІделлар 1925 шера нохчий меттала арадалъна «Серло» яха газет, ХІаьта 1934 шера мара берг бетта дена «Ленинан некъ» ялъна цІи тиллар цох.

1923 шерара Цхьоагіча маІ гІаллиай халкъа шиа тайпара цІей хилар: цхьа-да, дерригача советски хьалхъашца цхьана гІаллІаша дездир дуьнен халкъашца юкъерча кхъьсгагмхой Ди, шозлагІа-дале, цу дийнахьа эттара хьалха арадьлар наьна меттаалраш «Серлало» газета хьалхара номер. Цу дицдергдоагІча дийнахьа хьалхлар гІаллІай йоазуьн а.

«Тахан арадьнай вай гІаллІай меттала долча газета хьалхара номер, — аздаьд цу хана газета хьалхарча статья тІа. — Тахан наьна меттала вай газет арадьнаначаь ден доазл ха деза вайна. Саг іохадийнбалар мо хІама да, тоІадал. Дььхаяь вайга Советски Іьдало кхачийтар — вай йоазоп дІа хилар... Дььхъала хиава дуьнен тІарча революце бььчча — Ленин!

Мохк сийрдабоккхаш къагалда вай газет «Серло».

Аралъяьнача эттара хьалхарча деношка денз шоаш «коллективни пропагандисти коллективни агитатори хинна па Іеш, коллективни организатор» а хиларга хьежжа шиина а газето берриге шиа тІабохийтар керда вадар ахколлаш иохчийн ГІалгІайн къьлъатехой оарцагІбоахан. Цар оагІонаш тІара оьар дог ураоттадеш йола парте оаз.

ХІанз уж газеташ иохчаштеи гІалгІаштеи дезаш а цар доархІаш а да. — аьлар докладчико. Цар парта Дьйбэйнйг марксистско-ленински теории, вай партен правительствен чуреи араъзарни политика, доттагІала уйлаца хьалкхеву уж. Газетий коллективаша хІанз шоай берриге нерхам табахийтаб КПСС XXIV съезда решенеишта пропаганда гІа. ДІалъаьча замад ахколисача воча гІулакхашца мара къьсвам доаттабара балха керда формашн средствашн лахара. КПСС Нохч - ГІалгІай обкома X пленума решенеи кхоачаш а ен, газетаиа духхагІа кеп лаетт къьхьегамхоша интернациональни, атеистически, патриотически кхетам балара новкъо-

стал деш йола материалаш.

Цун тІехьагІа ябларгаш лоькхача цІейна, паччахьалкхен совгІатан дахарца даьккъа бугцаш къмаьлаш дир «Грозненский рабочий» газета редактора заместителя Г. Погибела, Нохч-ГІалгІай писателий Союза правление председателя Р. Ахматовас, КПСС ЦІаликски районна хьалхарча секретара А. Осмаева, «Комсомольское племя» яхача газета редактора Ю. Айдаева, КПСС Назрановски районна хьалхарча секретара С. Бекова, Нохч-ГІалгІай журналисти Союза правление бехкхалонаш секретара Х. Балаева, Къьдбасе-ІаІбирашкара халкъана журналиста С. Тигаевен. И. Гуржибекованан, Дагестанерча М. Шамхалова. Черсий-Балкхаройр-ча В. Коваленкос. кхьчар.

«Ленинан некъь» — Сердалон» газетан юбилейна воззвенна дьхьа духхга телеграмаш Іойийнбар КПСС обкома шоллагІча секретара М. Ш. Вагапиреева.

Торжественни собране даьхьлоапап хиннарна деташ гІоздьяна а болаш моагІала письмо дахьийтар Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитетага.

ХЬАЙБАЙ БОАХАМЕ ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ ЕРРИГРОССИЙСКИ СОВЕЩАНЕ ДАКЪА ЛОАЦАРАША РОССИЙСКИ ФЕДЕРАЦЕ ЮРТА БОАХАМА БЕРРИГАЧА БОЛХЛОШКА ДАЬ КХАЙКАРАЛ

ТІоагІа раьзз хинна тІанйар оаха, хьайбай боахаме хьалхалаттарий Ерригроссийски совещане лаьца доапараша, вай республикана дешна сийлахь совгІат — 1972 — 1973 шерий Іан замалахь хьайбай продуктан дукхагІа яхаре кийчъяри духьа лелаяьца Ерригросоюзни социалистически яхье котало яккхарах енна КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Це бай-рахх.

Цу совгІато керда декъарашн хоачашцара, лаккагІа йола ружбежаш яхара дегаш ураоттадеу юрташкарча къаьсгаемхой.

Хьайбай леладерий къаьсгарча лаккха мах барах, колхозийн совхозийн хІара денна тержо яра х юртбоахама производствао дерІзйоалаяра парна новкъостал дарах а республика юрта боахама берригача болхлошца цхьана дег тІара баркал оал оаха хьамсарш Коммунистически партенен цун ленински Центральни Комитетан.

Российски Федераце хьайбаш лелаДерацина, цкерра социалистически яхье а йоаркаяь, 1972 — 1973 шерий Іан замалахь вІашІехьъаькккхал хьайбай продукташ дукхагІа йоахкилгеп, паччахьалкхенга йохкилгеп. Соахка цІаяккха да хьалхара тІаделлаш маІоагІа-ра діахо яхьара тхоай низ а, нагахь санна ешшаш хуле, са а кхоДерггап оаха.

Тшаиаше лорарерча оаха вай дужка ешш социалистически Дььхе — СССР.

Н. РЕШЕТНИКОВ,
Грозненски гарнизона сержант.

Ерригсоюзни социалистически яхье доккхий толамаш дахарахь 1972 — 1973 шерий Іан замалахьа хьайбай продуктан дукхагІа яхье-рап кийчъяри тІанйца декъарашн хоачашцеча цхьаьгеама турпалха гойтарахь Российски Федераце юрта боахама 63 болхлочоа Социалистически Къаьхьегама Турпала сий дола цІи еннай. Дукхача колхозхошта, совхозий болхлошта, боахамий специалисташа, куьглашхота, юртий Советий председателаша, колхозни совхозни партийн, профсоюзни, комсомольски организацеи болхлошта СССР орденаш медалаш еннай.

Дег тІара дикахет тхоно колхозни совхозни юрта цу хьалхалаттачча наьна башха-дика толамаш дан дег тІара доа тоов дукхаеаеча Дььхен духьа къаьсгачча пар керда толамаш дахар.

Хьалхалаттарех да Социалистически Къаьсгарча Турпалан доаттаран Татарски АССР Чистопольски районна Ленина цІерагІча колхозера Б. А. Багаева, Тюменски областа «Маошанский» совхозера Н. С. Гогиева, Новосибирски областе «Маошанский» совхозера телятница А. Д. Головачева, Бурятски АССР «Восточный» совхозера поккхагІволла жа Іу Г. Л. Рабдаев.

Соахка IV кварталеи ухх шера хьалхарча ялх беттан баьчу балха итогаша дог тешш а деи бакъ-лаьд яхь низ болашш пайдаен хилар, хьахьяхкад, хьайбай боахам дегІабоалабеча керда толамаш цІерага вай торонаш кІезига ца хилар.

Российски Федераце колхозашкен совхозашкен дукхагІа хинна доахан, цу даькъе деттта доаннаш, жа, коа тІара оалхьяраш. Шура дукхагІа боах, дукхагІа даьа Іьсийн курсхаш.

2 бетта (1972 шера октябрера денз 1973 шера июне кхачалаца) цуа хьалхарча пІадаХача Іан цу ханана нийсйича духхагІа яьккхай шура — 540 эзар тоне, а 3 процент, дух — 113 эзар тоне, ящитта 3-процент, фуаш — 1,3 миллиарда, е 12 процент.

Доахан дика цІйчо а яьІантара 2 эзарча дуьхьала областашкъ, краяшка, автономни республикашка ахи ший хьалйтай дух, шура, фуаш, тха эдара хьалхъа боахама планаш хинад хьалха кхоачаеше. Вайна хьанайбача ун шера РСФСР-е халкъа боахама планаш совгІа кийчъяра 1,5 миллион тоне совгІа шура, 250 эзар тоне доахан, 1,5 миллиард фуъ.

Уж хьоахамаш — фермай дукхача болхлоЙ, боахамий специалистийн куглалхойн хьинар айдеина хилара, цар хІара денна тІагІертта ахьъеграш хилара долча тешаа.

Оаха, хьайбай боахаме хьалхалаттарий Ерригсоюзни совещане дакъа лоацараша, кхетадеу, діахо керда бехкгохламе декъарашн хьалхашка латташ хилар. Уж кхоачаеше дезаш хилара ла-карарча ерригросоюзни планаш кхи а «Іогіагіа тІадолхийтара, карарча ерригросоюзни резервааех пайда эцнига. Уж, халахете я, хІанз уьк сахьата диз-за оарцагІьаьхоаш. Дукккача боахамаша кІезига деб доаханн, къаьсгта а деттта доаханн, Іаьсаш, а кІезига тІадеттадеу дуьх, доахана ли шура, мола къастседу доахарой бизр ЧІоагІьярен хьайбай боахам керда промышленни технологе гІа .банкхаен деташ, лакха ба формай продуцкеча бодамах. Цъьттаррача къалацка йолча колхозийн совхозийн болха хьоккхаши бе-бе долаш моттигаш я.

1974 шерен бІарчъача пятилеткан заданеш кхоачашъяр духьа Российски Федераце хьайбаш леладерашн юрта боахама берригача болхлойн, боахамийн юртбоахама органийн специалисташ, куглагІой тІахьех доаха:

хьайбай продукташ дукхагІа яхаре паччахьалкхенга йохкарп духьа, юрта боахама цу доархІамаш давьха экономика ЧІоагІьар духьа социалистически яхь ахь а шерагІа йоаржаяра;

доаханн дика Іангара дахара, уж бІззача хоачамаш кхоабаттен царна дика гІулахх деллеи Іалашдара, Іан замалахь хьайбай продукташ дукхагІа йохалгеп кийчъеллеи ЗламагІбоахаеннаро;

Липецки областа болхлоша дІадолладь гІулахх хьал а дььа Кіара боахаме боаханна дехка доаккъарца кийчъяра механизировании кормодекъан дьяра, фермашка комплексеи механизаци сихгагІа юкъекхьяра;

доаханн, къьастта а доттта доаханн дебдергдоле, цар продуктивность кхоачашъяр, фермашка племенной ветеринарин балха боарам дакхбергбола гІулакхаш чакхдяраш;

доаханн интенсивно кхедарен кхаберн ЗламагІдаттаза приемаш массе метте гІертара экспериментхьара, хІара деннех байсанен дух дукхагІа ІадеттадуьзагІа ЗламагІбоахкхара, дозад кІезига долеи дерста доацеи хьайбай паччахьалкхенга дІа па телийтара;

хьайбай боахам лелабеча хьалхалатта технологи, Іилмаи ларда тІа ЗламагІбоахкхара — къаьсгам хІара боахаме хьайбай продуктаи яхара дакъа рентабельность Іалашъяр духьа тІагІертта юкъекхьара, цар дикал тоара;

специалистий, фермашкарча берригача болхлой низа се доахан Іаьхара дуслиа сихгагІа ІадаккхаРа, фермашка лерттІа ветеринарно-санитарни порядок оттаяра;

кадраш хьахаржаран хьалхалаттача боахамий ларда тІа Іомаяран уйла дукхагІа тІаяхитара, хьайбай боахам лелабеча говзанчаш таздаэна кийчбара, вначеш Іомаеи квалификаци дакъъеца царна новкъостаи дара.

Хьайбай боахам дегІабоалабеча, халкъа боахама планаш социалистически деххараши кхоачаш а тІехьхоачаш а деча доаха толамаш духьхал доярай, сваларкай, жа Іуй, скотинкий, птичьиний, фермашкарча кхьча болхдой къьхьегамаш тийна да.

Оаха тІахьех уж къьхьегамца коммунистически ГІулакхаш деладар духьа, къьхьегамоота тІа-тІа дукхагІа ешараша биааз кхоачамбара духьа, фуаш, тха, кхыйола хьайбай продукташ дукхагІа яхар духьа дерригача хІаманаи ахь а лаккагІа аьерйолгаз.

Тхо дог тийна да, Российски Федераце хьайбаш леладераша, юрта боахама болхлошна тхоай тІаьхьаеи хьалйолдаьгйолгаз, шоай ерригга знанеши опыти 1974 шера декхарш кхоачашдара ГІайхьайгІойлаз, КПСС XXIV съезда решенеи толаме кхоачашъяр духьа яха байрахь кхы а лаккагІа аьерйолгаз.

«СЕРДАЛО»

3-гІа оагІ., 5 декабр 1973 шу.

ЭТТА СИСКАЛ ЕЗАРАШ

Болх ма бу,саг.. Вай хана дегаза хет уж йешаш. Туьнедеч яха цІи тІа ца хьийта фуниглІа а ду мегаргда. ХІьаьта а шийна нах рьяьа боаиларга, ше царна хьалхашка дегаза волга хоашехьа а наьна чотах ваха тІерташ куьнкьвола саг. Цун эхь хеташ шийна наха фуниглІа оале а, дагадоке а. Цун закон цаІда: рузъка Іоадар. Цун ше дан из минчалъара ГІайхьайгІойлаз а. Хьо а со а Іеха-верггва цо, кхиоозал оттаергьа, хІинца лочъхаергьа, мехках а варгга ца шиЙ кисга дужача сома духьа. Цо лархІаш це ахача юртта, мехка сий. Цун бе лаш цхьаьккха а шиЙ карт чІоагІа хилчаьа.

Уж санна бола нах бе вай къамана, берригача советски наха тахан ца безаврш.

Тха юрта а яийсау цу тайпара нах. Тхоай участкоан уполномоченеца Шаипов Даккуца мярсех бетта кхььийгар оаха тхоай юртара тунеядаш гучубаха гІерташ. ХІара шІагІа чу а унтташ тохкар оаха из ГІулакх. Юкъера а оаха ДІаиззаьр 56 сар хиларх. Юхььанца тха декхар дар болх ца бу нах малаш бу хьа а хІинца уж дІаиЗбар а. Цул тІехьагІа царех хІара сага вахар-лелар кІоарргаІа дозза хьежжар тхо. Гучалъабар мара юкъера цхьа-барша дІа-ъьа дувьала Іаларех цамогаш боллашъеча а базарашн а еш кхычарна тІехьакхе гІерташ шоай са ххочачдеи лелнига. Уж санна наьна дукха кхаьмал ду а, царна советски гуманни законаш цІаьхха ДІаЗоВзйта а дийзар тха. Царна тІо де, цар вахар, унахЦіепа лорае гІерташ Іаьдал, йорша ъьуна, хІаьта еран хийца сом доаккхаш дела?!

Ишгта хъоастабар оаха тайптайпарча категорех дока тунечиаш. Цуа тІехьагІа аттагІа хиларш парца дуьша а дахтІавала а. Балха бахйта а къаьсгера а деккарийла бола нах цІаккха а шоай лоІамаца ца бутгш юртсовете ъьатІабехаш наІар тІа ухаш сихбар оаха. Депутаташ, хІаьта юрто хержа комисси шоашца айъьяза хургйолгаз дІахайна тунеяцаш шекбалар шоаш лаьцача наькъах. Шоашта баьхаш лаха шоаш оарцагІбалар уж. Духьагіа барша тха «урхаш» да эшш шоаш балха эттар. Малъсаров Мусий Іьала хинстанце слесарала вахар. ГІаьхъьа цу тайпара спецмагистаи эшш а хинна из митгиг. Мархиев Султана Солсбиц райпо балха вахар. Гучабьакарех цаІ сар висанзар тха юрта тайп-тайпарча моттигашна балха па отташ.

ХІаьта тха бокъо ян сате, хІана аьлча, тунеяство, спекуляци, кхыдола общественна духьалара ГІулакхаш юкъъоъте кампанеш ярах дІадолаш дан. Из декхар кхоачашдара цахалдаш къаьсгера, кхетама болх бе беза кІезига а дукха а полбьанчча нахаца.

Из болх бе могарггдоаш низ ба тха. 30 сар чувоагІа зенерча ГІулакхъшца духьала тІом бе аьнна кержа юрта комиссеи, 68 депутат, активисташ, интеллигенци.

Комиссена кхъерча цкъаболча наха доккха новкъостаи ду тхона тунеядстваша бизза къовсам лоаттабе. Царех ба юрто сий деш боля нах Азбогачиев Бяксолта, Гамурзиев Хематхан, Чемурзиев Махмал, кхыбарш.

Духьхал воча ГІулакхашца къовсам лоаттабар дикалар дІакъоккарца а чІоагІбу оаха. Уьк тІехьахьрча хана 300 сома мазка балхаш эдал оаха. Цай хорера наькъьш тоадара. ПІо билла наькъаш дийнад Мяякоеке, Трудовая, Красная ягача а кхыча а удницаиа. Дукха тІувиаш яьхай бехкаш а деш. ХІаьта хьаъъьдьлаш лаггг турбашка ГІолла тхьдоагІаргдола хиЙ а.

Из дерриГа хьадеш дола юкъара хІама дикагІа оагІорасый пьаьха яхетам айбалярах дола ГІулакх да, из болх цІьа-кха мелбалийта ёниш яи. Цу къьаьккъьа тхоай ГІулаяхаш вІашІехьъдаха гІерт тхо. ъ.

М. ЦОЛОЕВ,
Наьсаречча Гамурзиевски юртсовета исполкома председатель.

ДЕРРИГА ВОСПИТАТЕЛЛА

Ерригача ёоаларга доагІа дехкар дІадалаа Советски Эскаре гІулакх ас воагІаш со болх бен вар Волгоградски областе 1727 ахтоколонне. Со эскаре гІулакх де дІаводаьвелча ёона чІоагІа накъалаьлар боккхагІболча новкъостаца къаьсгаергахь производственни лисциплина болиш хиларя хьалхе-хьъ дъь хьехамаш, цар дьь новкъостал. ХІаьта со эскаре гІулакх де воагІача хана сона пар тІаделлар Дьаьхе лорарга дика Іомалуьгга, техника дика карверзелгга, халлаяца политически сакхетам лаккабеш хулга. Вай турпала город Волгогрэд хьал лаьцца мишта доральй, уж фашистаца! мишта майра дуьхьала лаьттаб диц ма далийталъхь, йоазар нар сога.

Сона цІакхха а диплаш цаз сайна тІадиала декъар, из кхочачиала-ра сай ший з ха а па ткхоеш хьаВоагІа со.

Хала дар сона кхъьяьна тІяма техника боаш, из-лелоп хозергдолаш Іомавала. Сона доккха новкъостал дир техника дика йоазаш болча воспара Агаурова, сержанта Сенчугова, кхичар. Нкакъала дар физически подготовка еча заяа. Дагадоагіа сона новкъостаца кхоссавала се мишта Іомарно.

Хіанз, хоош малдарз, тІяма техника тІа воалаеш. Из-лелоп лорера дукха къаьсгера, ха йоаре еза- ХІаьта техника дика йоазаргга хьежжа марз дязза кхочачендулургдан вай хана Даьхе лорарга дехкан. Цхуьнга мамотта диакъа йоазаш гІерт тха отделене бІухой тІяма техника.

Аз командан еш йолча отделене «Техника отделение» яа ба яьккхай. Тха бІухой портретан тІяма кибчбалара а политически кхетам лаккабара а отдичиеннан хиларг тарра "Ленинеи" ІаІа къаьлтех доахх. Къьстта дика бІухой. новкъосташа ешшача гІо де кийча бина бІухой хиларах тарра са белгалбаха безам ба сай новкъостий сержанта Гуляев, Андрюшенко, ЗламагІиода сержант Михайлов.

Къахьегам — сага сийле

«СССР-е къахьегам хІара болх бе могаш воачча граждениНа «болх ца беча, ма а пащ» яхача принципаи дола дехкари сийлеи гІулакхи да»

(СССР Конституци, 2-гІа статья тІара).

Сийлахь йоккха Октябрьски социалистически революци кхъьяьнача хана дена дІалъьнаа вай мехка нах хьабе болх боацаш хилар. Советски Конституце вай мехка моллагІа саг бокъо йолаш на ягІага, кхетамга гоозалца хьежжа, шиЙ безам болучаш заводе, фабрике, колхозе, совхозе, учреждене, организаце болх бе, хІаьта къахьегама дукхалга, дикалга, хала е аэта хиларга къежжа бачча балхах тешшаме алапи а лу цунна. Бе болх боацаш, хьийгача къиз дизза къаьна алапи е пятгрьаьнаи луш дар доацаш вусарга, аьнна сагота хила вешаш вац из.

Наьна бола а болх вай мехка лоархІаш, цун хам беш ба. Советски наха, вай партен правительствен цхьатарра сий ду инженереи мугІарерча болхлочун, агрономеи механизаторн, зоотехникеи доярхаи, Іилмаи болхлочуи хьехархочуи, дорея ящаши шекбалар шоаш лаьцача наькъах. Шоашта баьхаш лаха шоаш оарцагІбалар уж. Духьагіа барша тха «урхаш» да эшш шоаш балха эттар. Малъсаров Мусий Іьала хинстанце слесарала вахар. ГІаьхъьа цу тайпара спецмагистаи эшш а хинна из митгиг. Мархиев Султана Солсбиц райпо балха вахар. Гучабьакарех цаІ сар висанзар тха юрта тайп-тайпарча моттигашна балха па отташ.

Из болх бе могаргдоаш низ ба тха. 30 сар чувоагІа зенерча ГІулакхъшца духьала тІом бе аьнна кержа юрта комиссеи, 68 депутат, активисташ, интеллигенци.

Комиссена кхъерча цкъаболча наха доккха новкъостаи ду тхона тунеядстваша бизза къовсам лоаттабе. Царех ба юрто сий деш боля нах Азбогачиев Бяксолта, Гамурзиев Хематхан, Чемурзиев Махмал, кхыбарш.

Духьхал воча ГІулакхашца къовсам лоаттабар дикалар дІакъоккарца а чІоагІбу оаха. Уьк тІехьахьрча хана 300 сома мазка балхаш эдал оаха. Цай хорера наькъьш тоадара. ПІо билла наькъаш дийнад Мяякоеке, Трудовая, Красная ягача а кхыча а удницаиа. Дукха тІувиаш яьхай бехкаш а деш. ХІаьта хьаъъьдьлаш лаггг турбашка ГІолла тхьдоагІаргдола хиЙ а.

Из дерриГа хьадеш дола юкъара хІама дикагІа оагІорасый пьаьха яхетам айбалярах дола ГІулакх да, из болх цІьа-кха мелбалийта ёниш яи. Цу къьаьккъьа тхоай ГІулаяхаш вІашІехьъдаха гІерт тхо. ъ.

М. ЦОЛОЕВ,
Наьсаречча Гамурзиевски юртсовета исполкома председатель.

Аьрдехьа: Киева Крещатик яха майда тІом чаххбаьнача шера. Аьттехьа: из майда хІанз. ТАСС фотохроника.

КОЛХОЗА МИЛЛИОНАШ

Тlадоалладт табличка а долаш массанена а дика довзадт дола тlа да центральни усадьбе «Россия» колхоза музей. Укхаза гудлуяй бединкашш мара юкъе боацан хинна колхоз юхьханца хьаханначча ханах, Ульяновски областе шш квадратни километр тlана дац аьнна лаьтташ долаш болча тlанзарча боахамах - гигантах дувцаш йоза экспонаташ.

Хуначш, шиъ водж а тlехьа дахчан кинг — ци экспонаташа тешап ду революци яладехьа азархой къе баьха хилар. Вохх — таханарча — материалашца къхьаьгг шиъ долаша механизированни, комбайнаш, грузовикаш, кхыча техника машинин парк а йолаш болча колхоза - милливнера тlанзара экономически инз. Тlанз колхоза тlара шера дохол — гlлуш - ала миллион сом. Хургlочуьа экспериментальни поселка макет а я музее. Укхазара тlенош шоай чурча пархlотошшен хьоанагаш дакъа лачча городерчарех пlалла эшаша гlа дап.

Из поселок хьалъера планаш тlанз кхоачашбе лелаяр. Эксплуатаце дlаденнад 400 сага лаьрхlа зрительни зал, библиотеке, художественни самодеятельни ста кружкожаша занятеи ю тlенош а долаш дола кизгаки бетонахи дъя культура Ша. Тlанзаг а бельгальхьаш я хургlона ухьаш. Газ, электричество, центральни отопленн, дlайбен шийлен хий, кхыйола парглатонаш а йолаш долча кхъь цlагlа этгара хьалха чуховшараш дlачубагбе. Тховнаш тlадахитад административни здавенен деша даха ха йоаца бераш кхедергдолча берий комбинаташ.

Хургlочуьа поселкера чуьа цlенош цхьа эзари ах эзари сага лаьрхlа да. Укхаза хургьа торговли центр, баино-прачечни комбинат, школа, хица дарбаш ду мотлиг а йолаш йола больница. Культура Цlенна лалла дъе лерхl сталлон, культурни салаГерен парк! Пирсаш хьалле тоьхьажа долларе дуккагlа кокъеъзаш-Бокъошца уйла а яь оттагьй къьъегмах мах телара, материальни поощрени яра система. Юхьарча пайдай чотат тешат гlотlаяр. Мах боалор я я цlена йоаго хlамен электроэнергии.

Тlа шера. 1958 шерагера 1967 шерага кхаччалца, «Россе» колхозхой алин юкъера лаьрхlача кхоза лакъденнад. Общественни потреблене фонд цхьаьттазза йоккхагlа хиннад.

«Россия» яхача колхозе оал: «Пулахъашка хьежжа озаш да тха сом». Цун нанн: саго бохх дикагlа ме бу, дукхагlа эн нохалагlа, дукхагlа сий деши доаргlаши ва из. Производстве хьалха латтарий хьамара къахьегама сийлен сайренан ю колхозхоца. Юртбоахама шера итогегlа пресмен тех вопросаргча собрешеца, тоожественни хьалашка. «Россия» яхача колхозе лаккха тlама доаш цап 25 шера болх баьрашта «Заслужения колхозхоз» яха цlи ду. Къахьегамхочун тайпан цlа. Сийлен книжка тlа язъю, тlаьта цун цlен оагlоца табличка долл: «Укхаза эах заслуженни колхозхоз». Цун тайпарча наха кхы тlа а льготаш тел: санаторешлен салолача цlеношеи баха путёвкаш эгтара хьалхарча аргlанна тел парна, аланена итт проектот Iотlатоп мах боалор я цавна йоаго тlамен электроэнергии.

Боахамерча дикагlболча болхлошта мехка орденаши медалаши оенаш. Царна юкъе я доярка Степанова Клавдини - тракторист Петров Сергеи — Къахьегама Шеча Байракха ордена кавалераш, агроном Белоусова Верен механизатор Наурехов Ивани — «Знак Почета» яхача ордена кавалераш. Ленинен Октябрьски Революци орденаш ениай колхоза председателча Кашарин Петра.

1967 шера дика толамаш датарах Къахьегама Шеча Байракха орден ениай «Россия» яхача колхоза. Цу событена хетадаь цlей дездача дийнар, лаьтта деладара лаккача культура боаъзма цlера кхы а бата дикача культура цlи а Iотlатохаре во хургlадар яхаш. Колхоза председателча Кашарин Петра ешна из предложени массанена а езаьлг. Iламахой новкъостагlа 1971 — 1975 шерашка коллектив социально дегlайболаяра план отгаlйр. Цу тlа белгальхьа пятилетка- чакхйолаячча колхоза карагlлаца деладара (ерриге йоаккхаш йола продукци цкъал ахатlеи дукхагlа хургьа, доход — 160 процент, цlена доход — 100 процента, кхъьегама овсарле — 40 процент). Корга техника кхъьеболаяларчи къахьегам дикагlа пlашткхьаккхарцен дувзаделна хувцаларья болхлой квалификационни структура: дукхагlа хургьа цкъалаг хургlаца вагlалла маргца ца хуллаш хинна профессеш йола болхлой — газови установкай слесараш, электромонтераш, быта служба болхлой, долица дьаъа дукхагlа хургьа ,квалификационни специалисташ.

Нелли ЧЕРНЫШЕВА,
АПН корреспондент.
Ульяновск.

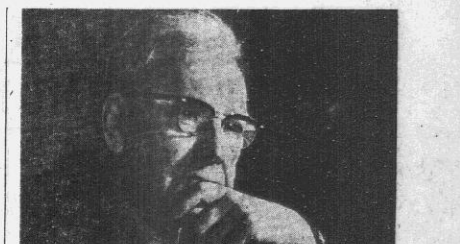

Вай мехха саг-хургаш, хетарах, цун юхь а цlи а ца йовзаш. Бокъо а йолаш иштта вовзаш ва СССР халкъа артист Михаил Ивановичан Царев. Дукхахча шераша эгтара дукхагlа вовзаш а лезаш а актер волаш хъавоагlа из. Тайп-тайпарча городашка бахача милливнаш яхаш вайнах из Пачхьалкхан академически Зlамагlча театра спектаклашка довзаш. Дунен хьалхарча юкъерча театра института СССР къамlй центра председатель ва Михаил Ивановичъ Гlорвальчача искусства деятела дукхахаша Пачхьалкхен совгlаташ деннад, Советски Союза орденаш медалаш ениай. Сийлагlча театре Малх «убзазалехьен» «Мукlарал дари» яхача спектаклашка Маттиас Клаузенен Илья Репинен роли довзаярах 1973 шера РСФСР Пачхьалкхен совгlат дала оттавьа М. И. Царев.

СУРТА ТIА: М. И. Царев.
В. САВОСТЬЯНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Доазол дехьара

МАШАРА ГIУЛАКХАШ КЪОАБАЛДУ КАЛЬКУТТАС

Леонид Ильич Брежнев тlамара сийле Делега а цlа кхоачаш духьхал Калькуттара кхачча ашна аьнна хегалора — иштта гlоозъяьна яр гоор Пабам яхача столичин аэродромера радиос везаш советски хьашшца шlашгlкхетарах йола репортаж хьакхайкача хана.

Уьх дерригача деношка дукхха нах гулуш индийски - советски доттагlала манифестацеи хул. Этгара йоккхагlйолча цхьан майдан тlа дукхха наьха митинг хилар. Уьх тайпара лозунгаш а дахьаш баьккар цига, городе баха нах: «Дахьъала тlаьна индийско-советски доттагlал», «Дахьъала хилла Леонид Брежнев!». Къамалаш дъяча штата кулгалхоша, Малхбузен Бенгалерча боккхийча общественни деятелаша дувцар Инде венача КПСС ЦК Генеральни секретара визит Iалъамате боккхача йоаргlаме хиларах, халкхий маттера кхоамъзаре чоагlъеча, дунен хьалъхьата юкъера кхоккхам кlьадбеча по ше Iалъамате доккха лаьрхlа. Инде Компарть моттигера организацие секретаре Гопал Баннерджее хьакхайкадир, машара, доттагlала, цхьана деладера гlулакхий хьакъеъзйара исторически. Договора тlа хьалъехьа индийско-советски бувзамаш Л. И. Брежнева визит бахьан долаш кхы а дукхагlа Iкъеlдургlолгlаш, Азе юкъарча кхерамзлен система хьаара Советски Союзо енна иден котъярйолгах ше дог тийша хиларг.

Залаш хьайгзай Л. И. Брежнева машарен доттагlалеп миссена хетаяьча фотовыставко. Ше выставка хьеелаш Малхбузеъъарча Бенгале штата законодательни синикара А. Мазуздара белгалдъакхар, укх деношка сий историна юкъе керда корта дlаяьбеп дола индийско-советски доттагlаи «Индии прогрессивно дегlайболаяра эгтара чоагlаргlа йола лард хиларг.

Е. МОРОЗОВ,
АПН соб. корр.
Калькутта

Халкъий машараи кхерамзленеи бола тешам

К. Р. Ганеша, Инде финансай министерстверча пачхьалкхен министра АПН корреспондентанца ше къамаьл деш аьлар:

Доттагlала чIаьлй йоккхачен кIоарггlелеп диллача шийна-нийса кхы цхьаьнах йоацап Бокъа. Индийски халкъо КПСС ЦК Генеральни секретара Леонид Ильич Брежневна яьча приемо цIаьхха а белгалбозаьх тхо мехка венача гlорьвальчача советски кулгалхочун пиянта бокхха исторически лоарлхам.

Инденен СССР-ан хьже даьча машара, доттагlала, цхьана гlулакхаш деладара къахьегама. Договора кулгаш яздьяча тlехьагlа ца событи лоарлхамегlара вехах я вай сийлахь-докхача цин хьакъа толлишнен доттагlала истора пе чух. Из гаьнна арайола пачхьалкхенначта юкъера с дипломатически оалаш долча гlулакхий довзонеп, дикалагьа леста керда соолгlар болаш я ва. Советски Союзи Леонид Брежнев цин инициатор а волаш Хьаьа дунен тlе дlайолаенначча кхоккам кlаьлбера процессана юкъе.

Индийски халкъ деган гlоздьяьнен безам тlабахаи хьайжар Сийлахь-йоккхача. Октябрьски социалистически революце нижъ хьбйлла йолча керда. социалистически общество хьакхалар дозалача советски халкъа турпалча къаьгегама. Из вежарашца йола дог-ойла хьаьекхай къамаи корттамбарча тхо хьаьекхаи цин хьакъа толлишнен доттагlала истора чух. Из гаьнна арайола пачхьалкхенначта юкъера с дипломатически оалаш долча гlулакхий довзонеп, дикалагьа леста керда соолгlар болаш я ва. Советски Союзи Леонид Брежнев цин инициатор а волаш Хьаьа дунен тlе дlайолаенначча кхоккам кlаьлбера процессана юкъе.

Индийски халкъ хургlочуьа дайшчуьа тlехьагlа тха кердача пачхьалкхен сийлахь-йоккхача зодче Джавахарлал Нерус тахан дерригача дуне тен а долаш вай мехкашта юкъе деладера гlулакхий дарде яхкай уж уйлаш. Цхьаттаррарча бокъочегlа цхьана деладера гlулакхаша хlама ираьчечески вай цин паччаьхьалкхен, цин халкъа вахара ерриге сфераш чулоаш. Машарен вlашн гlойле йолча тайпара цхьана деладера гlулакхийн политика чаьх а йоазхаш, Индин СССР-н оагlоа а теха хьаьха а этта йоаз машара тlехьарча гергз пlалакхара тlехьарча, вlерие гергз пlалакхара дуне чаьхьа юкъера кхерамзле чIоагlъеран тlехьарча къобсамкоште. ООН-е а дунен халкъашта кхъерча хцхча формулаца а дергlа цкъа ишт яьккъ дlакхуъь Инден Советски Союзон империализзма, колонializмана, расизмана духьала.

Этгара халагlча халашка цlакхха ца хуьлаш политически халкъан Советски Союзан Леонид Брежнев визито керда оагlоя хьаьелл цоайла доттагlал долча шин халкъо массане юкъарча машара духьа массе оагlоргlъара цхьана деладера гlулакхий историе чухьа. Цаlаш а хуьлаш кхотабена пай мехкий 800 миллион гражданаш-машаран дуне тlара дерригача халкъаш цкъа шоай лоlаме прогрессивно дегlаахъри духьа лоаттабеча къонсамера эпшбларгбоаца низ.

Массане юкъарча машара болча тешама керттера лакъа гергз пlалакхлуш йола азиатски кхерамзле Iалашъера юкъе Советски Союзон Инден хьаьда "лоапача дакъло новкъостаг дергда Азерча дегlаъудча паччаьхьалкхений политически экономически лоlам лорабара, эшшаш бола ишз лургба царна империализмаи неоколониализмаи моллагlа а тlийша балхин Iалаттакхувса могаргдола чухьара низаш чIоагlа дегlаахъкъабара.

С. БЕГЛОВ,
В. ТРУШНИКОВ,
АПН соб. корр.

Ерригсоюзни худо жественни лотерея

Художественни лотерея пхеллаГIа тираж хургьа уьх шера 20 декабре. Цхьан билетах дийнахьа кхаьж баьлла гарлуг: баьлла бар белгалдоаккхаш йола «Iх, пхиъ, йийъ кхоъ, цифра йолча таблица лиъъ а дахьъе тахка деза хlара билет.

«Иэзерча билетех» яха йиш я: живописца произведенеш, графически альбомаш, истола тlара скульптураш, искусствах дола книжкаш. СССР-е Iолла а лоаз вод детьарча мехкашка а вахана туристически путевкаш. Украинский художникий лирически пейзажаш, къьъга, тайп-тайпарча бесеех йола Армене пейзажаша натюрморташ, доазуъ доацаяь къилбаседен ерриге, саго хьолянза йолча Уссурийски тайга, дукха хьа юоп долча московски Iана сурташ хила йиш я художественни лотерейн кхаж баьлларий фусемашка.

Кхалнаха хозяхтаргда «лир доагача» цкерах — янтарех кlьашкаша Iалдалах хола кийндъаьна Iобзарашта, браслеташа. Полежеча. Федоскинерча лак дьякхача шкатулкаша кладж беча. Иштта тиражже довзаеш хургьа тlанзарча фусема йола мебель.

5-ча Ерригсоюзни художественни лотерея тираже довзадеп кхоачаш Нохч-Iалгlайчен художникий А. А. Ахундовен Ф. Н. Сачхон балхаш а.

Ах сом денна йIнача билетах кхаж баьлча цун дьяна довзийтардга дуне, искусства произведенеш, тайп-тайпара хола довзаеш кийчьяь хlамаш боаглъарья «Iара цIагlа, йара деззале. Iлена вьача 5-гlа художественни лотерея чакхъярга «художникаца — халкъа яхаш деннад.

Художественни лотерея билеташ эпи хьа йиш я центральни универмаге, горпромторга тикашка, районий культура отделашка. Почте йолла а эпа йиш я билеташ. Боагlа маь а хоалаяьй почташ уж хlаоаяхкит РСФСР Художественни фонда Нохч-Iалгlай отделене.

Н. КРЫМСКИЙ,
НГГ АССР Художественни фонда директор.

ВАХАР—УНАХЦIЕНО ЛОРАЯРА

Дерриге цIй вахар дIаденнад Инаркиева Iайшета советски наьха унахцIено лорояра. Из я Iалгlай этгара дьалларчарех йола медицински болахло. 1933 шера ше Орджоникидзерча медицински техникума фельдшерско - акушерски отделени йистеньккъача денз цкъалаш ши медицински учреждениьха болх беш хьайоагlа из.

Юхьанца цо болх бир Орджоникидзерча Iалгlай больнице. Цу больнице хинкача, городе дика бовзаш болча говзача дораша Аразкелона, Некрасова, кхычар новкъостат дир Iалгlай къонача йола медицински болх безабалкhгара, из гаьнна а дикагlа а карабераьбара, Iакхетайир медицински болхлоро дер докхкача беркате гlулакхех хиларах. Цу хана денз шийх бежк ца боаккхийташ хьаьнала кхъьегаш хьайоагlа из.

1944 шера денз 1958 шерага кlаънчалца Инаркиева Iайшета болх бир гороле Фрунзерча цхьоалагlча бераш деча цIаГIа. Хlаьта цун тlехьагlа тахханаллаца— Гроозненски междьатта Iнамай техникаца института директора, техникански Iилмай доктора, профессора Дорогочинский Акиф Зиновьевина, из дукхкхача шерашка мальша яхар довш лоаша баьккъар.

Институтий болхлоша йоккха холодильник а луш, соагlаташ деладар цкъай медицински болхлочоа, дика шу оттадъь че йитр.

Ю. ЮСУПОВ.

УРАЛЕ—КЕРДА МЕТАЛЛУРГИЧЕСКИ ЗАВОД

Ййслагlча пятилетка йоккхагlйолча объектех цаI я Свердловскера Верх-Исетский металлургически завод (ВИЗ). Уьх шера октябрь беттa болх бе йоделаер шера 200 хзар тонн болат арахецаргlаоча шийлача прокатаи керда цеха хьалхара аргlа. Керда продукци арахецаргlаоча йоккхаш йолаенний ВИЗ чоагlъеча дистанцеи арахецаш дола шийлокорчаца 0,35 миллиметр сомен 1.000 мм шерен дола трансформаторни болат. АПН корреспондента дехарца цу гlулакхех лаьца дийнар КПСС Свердловски обкома секретара Колбин Геннадие.

Уьх пятилетказ Iа тха оалаете духха гlйрсаш, бIарчча заводаш, фабрикаш хьалъо. Хlьаьта, царна юкъе мехка халкъа боахама эпшаш хиларга а, шиъ чоалхаенга а, масштабага а диллача шийлача проката цех массарел лоархlамеча. Пятилетка чакхйолаш керда керлаш лаьрхlа цун проектна мощносто мехка хlоачамхиллад трансформаторни болат арахецаргlа.

Цхьабакъза, арахецаш боарам дукхагlа хинна а ца Iеш, керда визовски болат шиъ электромагнитни башхалонаш йолаш а да. Цо дукхха дукхагlа лоцдерга трансформаторашка, генераторашка, кхыча машинашка ,ватташ йоаш хилар, тlакхха цар габарраш а дозал а лоцде торо хургьа.

Миндтай из шийлача проката цех? 65 эзанаеи сооруженеи лаггта керда заоза. Цун территоре 35 гектар соагlа болаеп. Завода керттера корпус цхьа километр цIаьхен 250 метр шерен я.

Духьхал, металлургически производстваи соагlа, комплексе чуйола геплоэлектроцентралъ, 40 кваметр а машинаш, электрогобазама дукха цехаш, иштта кхыларш а. Къаьстта белгалъяккха ерриге промышленни отходаи чакхйоахача Чирсай уникальни блок. Уьхаза цхьан сахьата цхьа эзар ах эзар кубометр промышленни отходаи чакхйоах, цуьнан цунна ахъеккеча Iалъъатте боккхача Iама цхьаьккха а зулам хилар.

Комплексе дIаоттанъй эгтара дикагlйолча оборудовани, юкъебоалаергlойлаш я керда технологеи. Из комплекс хьалъеш даьккъ пlашап хилар вай мехкара дукхха а машиностроительни предприятеш. Цlъашаболча машинаи Чехословакера, ГДР-е, Iкыча мехкашка арахlинца я.

Заводе ерриге а технологически процессаш механизированни а, дукхагlа доача дьакъе автоматизированни а я.

Иштта Уралерча гигантах, Iкъалхара аргlа болх бе йолаенний. Мехке электротехнически энергетически промышленносто цун продукцех пайда эпшар бахьан долаш эгтара эгтара итташ миллионаш сомаш еходергда. (АПН).

СПОРТ

ШАХМАТАШ

«Сердало» газета 27 ноябре араяьнначча аргlанарча номер тlа хоам бахча тайпара «Труд» ДСО- юкъеболаГIача произволственни коллективаш командашта юкъе шахматех хьахкара мотти яккхара яхьаш дIаболаенний.

Ловзара яхи тур чакхъяьнначуьра тlехьагlа цIаьхеча группе хьакхара ба «Гипрогрознефть» команда шахматистаи. Цхьатарра счет 5:0 йолаш котадо яьккхар цар Ленина цIерагlча междьатта чакхдолаяча завода. «Гроозненскнефтеремстрой» треста управленге, буруь тохара болхий управленге командай шахматисташкара. Хlьаьта механизированни къаьгге гlишлош болаш чакхдоаххача управленге шахматистагlта цхенех цхьа очко яара дIаналлаер цар. Цхьабакъза чIоагlа дахьъалъяр, тар «Гипрогрознефть» команда номер 1 йолча гlишлоп - монтажни управленге шахматистаи. Цу шин командашта юкъе хlинна тхо цхьаккха а кот а ца йолаш счет 2,5:2,5 йолаш чакхъяьнаяр.

Дика лайзар номер 4 йолча гlишлоп - монтажни управленге шахматистаи пхи тур чакхъяьнначуьра тlехьагlа группе цюллагlа мехте йолча Алексимова цIерагlча междьатта чакхдоаччача завода командашта а. Цу командагара котадо а яьккха турнире хсоалагlа мотти дIаболаяр номер 4 йолча гlишлоп-монтажни управленге барттайначча командае.

Шюллагlча группе хlараве цхьатара 17,5 очко Iалаш а яь хьалха я «СевКавНИПИнефть», Шелковска цIерагlча междьатта чакхдоаччача завода комайдаш.

Шахматин яхьаш чакхъялалехьа хlара командаи яьккха а дIаваллова ехаш а.

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ.

Аргlанара номер араярья 8-гlа декабре.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

4 декабрь
1-гlа ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердалаеш. 9.45 — «Iластан вуийтта белгалго» яха телевизионни художественни фильм. 1-гlа, 2-гlа сереш. 12.05 — Босбола телевидени. «Догlам». 12.35— «Уьйн сомий бепп». 13.25 — Передачай программа. 15.30 — Iилма тахан 16.00 — Босбола телевидени. Художественни самодеятельносто коллективаш конкурс. 16.30 — Эрсий поэзе эаГIолаш. Передача Iалъъа поэта Евтушенкоца. 17.30 — Берашта, республикански телестудин театра «Самбук» кегг сингlуклаш. 18.20 — Фильм. 19.25 — Нохч-Iалгlай ву (йолла. Информационни программа Грозней). 19.45 — Передачай программа. 21.00 — Дуненан халкъашта юкъера абозеени (иностей нехата). 19.00 — Босбола телевидени. «Романса сайре». Ленинградера передаеш. 19.30 — Кхаьнна СССР Конституцин Iилм да. 19.45 — «Iластан вуийтта белгалго» яха телевизионни художественни фильм. 4-гlа серн. 21.00 — «Хл». Инфомаьцаонни программа. 21.30 — Искусства мастерий комнет. Музыкална передача. 23.00 — Кердалаеш. Передачай программа.

2-гlа ПРОГРАММА

19.20 — Спортивни хроника. 19.30 — Конкеет.

5 декабрь
1-гlа ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердалаеш. 9.40 — Дешкольнята. «Пионерски доттагlал». Конкеет. 10.00— «Iластан вуийтта белгалго» яха телевизионни художественни фильм (хьоалагlа серн). 11.40 — «Вай адрес, Советски Союз да». Художественна самодеятельносто довзъяьнний конкеет. 12.40 — Босбола телевидени. «Варвара-краса, длинная коса» яха художественни фильм. 14.05 — «Москва а, москвичаш а». 14.55 — Босбола телевидени. Искусства мастераш конпетни студе. 15.45 — Босбола телевидени. «Советски гимнастикан котало». Спортивни гимластикаш йолча Европе чемпионата чтоаш. 16.30 — «Благогачу, тешш халк дела». Передача хlара Мартиева хулиар (иностей нехата). 17.30 — Босбола телевидени. Мультфильмай программа. 18.00 — Кердалаеш. 18.10 — «Вай къахьегама сий» яхача телевизионни документалъни фильма премьера. 18.25 — Босбола телевидени. Советски пателй конкеет. 19.00 — Босбола телевидени. «Шинка лампаш». 19.50 — «Iластан вуийтта белгалго» яха телевизионни художественни фильм (пхеллагlа серн). 21.00 — «Хл». Инфомаьцаонни программа. 21.30 — «Концал эфире ю». «Дика цинкхбо». Пистеваца — кхоадаздан передачай программа.

2-гlа ПРОГРАММА

16.30 — Вай советски мах ю. Грозненски барзакъ тlера промышленности объединенеи. 17.25 — Документальни фильмай киноза. 17.55 — СССР ша-шагlйоллар ленинскеи къамаи политика котъяьлар да (иностей нехата). 18.10 — Кхоачашна. 18.20 — Кхоачашна

РАДИО

4 декабрь

6.30 — Вежарий халкъий дезаца кхъе. Нохч - Iалгlай АССР «Лаккхаьче Совета Президиумъ председателе Вовнен выступленге (иосий нехата). 6.45 — Хозмай. 7.30 — Юстава Iуйпе. 7.20 — Республикански газетий обзор. 7.28 — ДестlаГIаш, четтаеш дош ду муГIарца. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — Дотгlагlаеш хьалха кхаьчаш (Iалгlай мотта). 8.45 — «Хьанал доза дот-тlаГIай» яха Мартиева хулиар (иосий нехата). 16.00 — Дот-тlаГIаеп город, вошап доача наьха городе (иосий нехата). 16.15 — «Дот-тlаГIаеп хьалъеъ яха очерк (Iалгlай нехата)». 16.30 — Инде Iлаоагlаеп дола закон (иосий нехата). 19.45 —КПСС XXIV-ча съезде сопиаш кхоачаш. — «Къахьегама «Iогlаеп» доттагlаеп» яха промышленносто болхлошта дола передача (Iалгlай нехата). 18.00 — «Хlанзара ханна кхоаз сага» яха радиопьесаи (Iалгlай нехата). 19.30 — «Вовнга доача халкъий адигаш» яхача цикланаш музыкалъни передача (иосий нехата). 19.00 — Кеспа.

5 декабрь

7.10 — «Грозненски рабочий». «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — «Ленинан къаьгге гlоза» обзор. 7.30 — «Сердало» газета обзор. 8.15 — Пеесдачай программа. 8.25 — Кхоам 8.25 — Лаьтта деладача цхьаьнатгенаторча доза иосот (иосий нехата). 8.45 — Павле Шелковски райёкому секретаре Мухтаева выступленге (иосий нехата). 14.00 — Концеп (иосий нехата). 16.30 — Юстава хьаьп (иосий нехата). 16.45 — КПСС XXIV съезда сопиаш кхоачаш. — «Товарищ коллективе да». Промышленносто болхлошта дола передача (Iалгlай нехата). 18.00 — «Хlанзара ханна кхоаз сага» яха радиопьесаи (Iалгlай нехата). 19.30 — «Вовнга доача халкъий адигаш» яхача цикланаш музыкалъни передача (иосий нехата). 19.00 — Кеспа.

ХАОТТАМ

Тахан а 8 декабре кхачалца а республике Iоллеп Грозней морхай йоллаш, юкъ-юкъе ехха а ехкаш, 7—8 декабре тlаьдда доа а дехкаш, малхбузехьарч секунде 7—12, республика къиабеллене бе-беча оагlорахарга 3—7 метр чIоагlа мух а хьехташ ха хилен фегара температура бийсаеш 5—10 градус, республика къиабеллене 0 градусгарга 5 градусга кхъьчаш шелаш йолаш, деношка 2 градус цкъьлгара 3 градус йIоьхьагара кхоачаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехкотхама секретара—3-34-38; партийни пахарен культурен отделий — 3-61-46; промышленносто отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтереп — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71

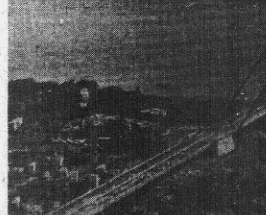

Европен Азин вlашгlа а ювзаш Босфора тlагlолла Турце кердa тиллача тlаь тlа гlолла машинаш лела йолаенний хlанз. 1969 шера тиллa лодалаь из тlий дунен тlа доккхачIчарех цаI да. Цхьа километри ах километри совгlа дIаьха да из. Шина а оагlорахьа дienен бийсанеп 20 эзар совгlа автомашин тlехьовргlойлаш лаьрхlад из. Турцена Iалъамате боккха экономически лоархlам болаш да Босфорски тlий.

СУРТА ТIА: ш континенту вlашгlа а ювзаш Босфора тlагlолла тlаьрхlолла элла тlий.

Кейстон—ТАСС сурт.

СФ05291.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84. Типографина из-ва «Грозненский рабочий». проспект Революции 7/84. Заказ № 10338.

Газет яралуш шинаран орин, шоаттен деношка.